

Quddiem l-Arbitru ghas-Servizzi Finanzjarji

Kaz Nru. 070/2017

BN u ON (l-ilmentaturi)

vs

All Invest Company Ltd. (C 22239)

(il-provditur tas-servizz)

Seduta tas-6 ta' Mejju 2019

L-Arbitru,

Ra l-ilment fejn l-ilmentaturi qed jitolbu lill-Arbitru jigu kkumpensati rigward l-investimenti fl-*LM Managed Performance Fund (LMMPF)* u fl-*SNS Subordinated Bond* billi jigi restitwit il-kapital originali investit ta' €11,660 u €6,646.24 rispettivament flimkien mal-imghaxijiet kif intalab fl-ilment.

Qed jitolbu wkoll li l-provditur tas-servizz ihallashom ta' qligh illecitu li sar fix-xiri tal-*SNS, RBS Senior Bond 2025* u l-bejgh tal-*RBS Senior Bond 2025*.

Illi l-provditur tas-servizz naqas lill-ilmentaturi billi, fost l-ohrajn, ma mexiex fl-ahjar interess taghhom kif mitlub mir-regim regolatorju applikabbli, kif ukoll naqas mill-obbligi fiducjarji tieghu fil-konfront taghhom, inkluz obbligi naxxenti minn Artikoli 1124A u 1124B tal-Kodici Civili, meta dan ta parir u biegh lill-ilmentaturi dawn il-prodott li ma kinux *appropriate* jew *suitable* ghalihom.

L-ilmentaturi jghidu li l-provditur tas-servizz approfitta ruhu min-nuqqas ta' esperjenza taghhom u għaggilhom biex jiffirmaw dokumenti jew formoli li kienu intizi sabiex jaghtu protezzjoni legali lill-provditur tas-servizz għall-*misselling* li kien qed jaghmel, u dan minghajr ma qralhom jew fehemhom il-kontenut tal-istess dokumenti jew il-formoli li inghataw biex jiffirmaw.

Il-provditur tas-servizz naqashom ukoll meta heba r-riskji li jgorru investimenti kumplessi *asset based* u *property funds* bhal dawk suggeriti u mixtrija ghan-nom tal-ilmentaturi.

L-ilmentaturi jilmentaw li l-provditur tas-servizz naqashom meta ma tahomx kopji ta' dokumenti, fosthom, il-*Client Fact Finds*, *File Notes* u *Experienced Investor Declarations*, li jmur kontra l-principji bazilari stabbiliti fi "*prassi segwita f'oqasma finanzjarji u l-aspettattivi ragonevoli u legittimi tal-konsumaturi*".

Il-provditur tas-servizz naqas ukoll milli jaghti rendikont tar-remunerazzjoni li kienet qed tircievi *All Invest Co. Ltd.* ghas-servizzi taghha kif mistenni li jaghmel bhala *ISP* licenzjat.

Bil-komportament tieghu, il-provditur tas-servizz ma adempixxiex l-obbligi kuntrattwali tieghu meta l-agir tieghu kien jikkostitwixxi f'*negligenza*, *culpa lata* u *recklessness* u, ghalhekk, huwa hati ta' *investment misselling* u dan meta l-investimenti li nbieghulhom ma kinux kompatibbli mac-cirkostanzi personali taghhom, mal-objettivi finanzjarji taghhom u lanqas mal-attitudni tar-riskju taghhom u, ghalhekk, ma setghux jitqiesu li kienu *suitable* jew *appropriate* ghalihom.

Peress li l-investimenti ma kinux in linja mat-taghrif fl-investment u l-esperjenza fl-investment tal-ilmentaturi, ma kinux f'pozizzjoni li jifhmu r-riskji involuti f'dawk l-investimenti u, ghalhekk, ma setghux jiehdum decizjoni infurmata dwarhom.

Illi ma sar l-ebda *due diligence* bil-ghaqal tal-prodotti qabel dawn gew mibjugha lill-ilmentaturi, kif ukoll is-*suitability test* sar bi traskuragni, minghajr hila u b'nuqqas ta' diligenza u kura.

L-ilmentaturi qeghdin jitolbu lill-Arbitru sabiex jigu kkumpensati b'mod li jitpoggew fis-sitwazzjoni finanzjarja taghhom precedenti ghall-investment f'dawn il-prodotti (1) billi tigi restitwita s-somma investita u l-imghax fuqha; (2) kif ukoll kumpens ghal qligh illecitu li sar minn fuq ix-xiri tal-SNS u x-xiri u bejgh tal-*RBS Senior Bond 2025*.

Ra r-Risposta tal-Provditur tas-Servizz li tghid:

1. Illi preliminarjament, u minghajr pregudizzju għall-premess, in kwantu illi nonostante t-talbiet fl-ilment, l-ilment proprju huwa dikjarat¹ li jirrigwarda
  - “*l-LM Managed Performance Fund (“LMMPF”) ta’ €11,600 li sar f’Ottubru 2010*”
  - *SNS Subordinated Bond 2020 ta’ €8,000 nominali li swew €6,636.24 u li sar f’Jannar 2012,”*

jigi eccepit illi l-esponenti ma hiex il-legittimu kuntradittur tal-ilmentaturi – din l-eccezzjoni qiegħda tingħata b’referenza għar-raba’, l-hames u s-sitt talba;

Illi minghajr pregudizzju għas-suespost, b’referenza għal paragrafu 2.4.2 tal-ilment odjern kif ukoll is-seba’ talba qed jigi eccepit li ma sar l-ebda tip ta’ soprakariku fix-xiri tal-prodotti tal-SNS u RBS;

2. Illi preliminarjament u minghajr pregudizzju għall-premess, l-azzjoni odjerna hija preskritta *ai termini* tal-Artikolu 2153 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta’ Malta;
3. Illi preliminarjament u minghajr pregudizzju għall-premess, l-azzjoni odjerna hija perenta *ai termini* tal-Artikolu 1222(1) tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta’ Malta, in kwantu jidher illi l-ilment odjern jidher illi jittratta allegazzjoni li l-kunsens tal-ilmentaturi ittiehed b’xi qerq jew li ma kinux informati bin-natura tal-investment b’tali mod li kieku ma kinux jidhlu għalih;
4. Illi hemm kunflitt lampanti bejn l-ilment dwar it-telf effettiv tal-kapital, l-allegazzjonijiet ta’ soprakariku u t-talbiet fl-ilment – l-ilment proprju jirrigwarda t-telf materjali tal-kapital, mentri t-talbiet jirrigwardaw nuqqasijiet regolatorji li r-rimedju għalihom mhux necessarjament jinkludi, jew għandu jinkludi hlas tal-kapital mitluf izda izjed, min-natura ta’ dawk l-allegazzjonijiet igorru magħhom sanzjonijiet diversi u izjed approprjati taht l-Artikolu 26 tal-Kap. 555 tal-Ligijiet ta’ Malta – dan

---

¹ Para 2.4.1 f’pagna 5 tal-ilment

ghandu jgib in-nullità tal-ilment stante li t-talbiet allura ma jirriflettux l-ilment;

5. Illi, minghajr pregudizzju għall-premess, l-eccepjenti m'għandhom ebda kontroll u lanqas ma jiggstixxu huma l-investimenti *de quo* [*All Invest Company Ltd.* hija biss intermedjarju], u, għaldaqstant, ma jistghux jinzammu responsabbli għal kwalunkwe telf li l-investimenti setghu garrbu;
6. Illi l-esponenti ma tistax tinsab responsabbli għal dak li huwa effettivament ta' illegalitajiet kommissi allegatament mid-diretturi tas-socjetà emmetrici tal-prodott;
7. Illi t-tieni talba lanqas ma tista' tirrizulta stante li l-eccepjenti ma mxietx fl-ahjar interess tal-klijent tagħha;
8. Illi għall-fini tat-tielet talba, ma hux minnu li l-eccepjenti ma agixxietx sew, jew agixxiet b'mod negligenti jew traskurat, jew agixxiet bi ksur ta' xi regolamenti, fil-konfront tal-ilmentaturi u għaldaqstant m'għandhomx jinsabu responsabbli għal ebda danni fil-konfront tagħhom;
9. Illi lanqas ma huwa minnu li l-esponenti ikkommettiet xi *investment misselling*;
10. Illi l-ilmentaturi kienu konsapevoli li fl-investimenti hemm ir-riskji, liema riskji necessarjament jirreferu għal telf possibbli ta' kapital, u għandhom jerfghu ir-responsabilitajiet tagħhom *qua* investituri billi jerfghu huma l-piz tat-telf allegatament subit minnhom, liema telf għad li jrid jigi ppruvat sal-grad rikjest mil-Ligi;
11. Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Ra l-*affidavits* tal-partijiet u x-xhieda tal-provditur tas-servizz;

Ra l-atti kollha tal-kaz.

Jikkonsidra:

Eccezzjonijiet Preliminari

Fl-ewwel eccezzjoni l-provditur tas-servizz jghid li huwa mhuwiex il-legittimu kontradittur.

Izda jirrizulta, kemm mix-xhieda kif ukoll mid-dokumenti esebiti, li l-provditur tas-servizz ta parir u investa l-flus lill-ilmentaturi u kien hemm relazzjoni kuntrattwali bejnu u bejnhom u, ghalhekk, huwa l-legittimu kontradittur.

Dwar it-tieni parti ta' din l-eccezzjoni, dwar jekk kienx hemm soprakariku fix-xiri u l-bejgh tal-SNS u l-RBS, din tigi kkonsidrata fil-mertu;

Il-provditur tas-servizz qed jecepixxi l-preskrizzjoni *ai termini* tal-artikoli 1222(1) u 2153 tal-Kodici Civili.

L-artikolu 1222(1) huwa bazikament immirat meta ssir azzjoni ghar-rexxissjoni ta' obligazzjoni.

Dwar il-preskrizzjoni a bazi tal-Artikolu 1222(1) tal-Kodici Civili, il-ligi tipprovdi li:

“L-azzjoni ghal rexxissjoni minhabba vjolenza, zball, ghemil doluz, stat ta' interdizzjoni, jew nuqqas ta' età, taqa' bil-preskrizzjoni eghluq sentejn (2). Dan jghodd ukoll ghar-rexxissjoni ta' obligazzjonijiet minghajr kawza, jew maghmulin fuq kawza falza”.

Din il-preskrizzjoni ma tapplikax ghal dan il-kaz ghaliex mhix tintalab rexxissjoni ta' obligazzjoni u, ghalhekk, qed tigi michuda..

L-eccezzjoni l-ohra hija bbazata fuq il-preskrizzjoni *ai termini* tal-Artikolu 2153 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta.

Il-Qrati taghna irritenew li din il-preskrizzjoni tapplika biss fejn hemm htija akwiljana indipendenti mit-twettiq ta' obligazzjoni kuntrattwali.

Fis-sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Civili fl-ismijiet **“Improved Design Limited vs Dr. Michael Gialanze”**,² il-Qorti spjegat:

“Illi ghall-finijiet ta' preskrizzjoni, il-ligi taghraf tliet ghamliet ta' azzjoni ghad-danni, u jigifieri: (a) azzjoni dwar hsarat imnissla minn ghamil li jikkostitwixxi

---

² Deciza fid-19 ta' Mejju 2005

reat, f'liema kaz, iz-zmien tal-preskrizzjoni huwa dak imfisser mil-ligi biex issir l-azzjoni kriminali dwar l-istess reat; (b) azzjoni ghall-hsarat imnisslin minn delitt jew kwazi-delitt (l-hekk imsejha culpa aquiliana), f'liema kaz il-preskrizzjoni hija ta' sentejn (principju riflless fl-artikolu 2153 tal-Kodici Civili); u (c) azzjoni ghall-hsarat imnissla minn nuqqas ta' twettieq ta' obligazzjoni li mhix imfissra f'att pubbliku, f'liema kaz il-preskrizzjoni hija dik ta' hames (5) snin .....

Illi l-fattur li jsejjes il-htija akwiljana (jew dik li titnissel barra r-rabta kuntrattwali) huwa dak li l-persuna hija obligata li, f'ghamilha, ma tikkawzax hsara jew dannu lil haddiehor taht il-principju tan-neminem laedere.....

Illi huwa maghruf ukoll li mhux kull hsara li tiggarrab waqt jew minhabba l-mod kif ikun twettaq kuntratt twassal ghall-htija kuntrattwali. Jista' jkun li nuqqas jaghti lok xorta wahda ghal htija akwiljana, minkejja li jkun seh waqt u bis-sahha ta' rabta kuntrattwali.

*Ghalhekk, biex hsara mgarrba waqt it-twettiq ta' kuntratt titqies li hija akwiljana u mhux kuntrattwali, **jehtieg jintwera li tali hsara ma jkollha x'taqsam xejn mar-relazzjoni kuntrattwali ezistenti bejn il-partijiet.***³

Illi, ghalhekk, il-preskrizzjoni ta' sentejn imsemmija fl-artikolu 2153 tal-Kodici Civili, minbarra li ma tapplikax ghall-hsara mahuqa minn ghamil li jikkostitwixxi reat, lanqas ma tapplika fejn l-allegata hsara titnissel minn ksur ta' patt kuntrattwali jew obligazzjoni li tixbahha."

Fil-kaz odjern, il-provditur tas-servizz biegh prodott finanzjarju u dahal f'rabta kuntrattwali mal-ilmentaturi kif jirrizulta mill-*Purchase Contract Notes* u dokumenti ohra, bhall-ircevuta u l-*Interest Advices*, liema kuntratt huwa ta' natura specjali peress li min bieghu, huwa *Licence Holder* tal-MFSA u, ghalhekk, japplikaw ghalih regolamenti specjali kif ser jintqal aktar 'il quddiem f'din id-decizjoni.

Kif gie deciz mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili⁴ ghal kazi bhal dak odjern ma tistax tapplika l-preskrizzjoni ibbazata fuq *culpa aquiliana* imma tapplika l-preskrizzjoni

---

³ *Bold* tal-Arbitru

⁴ *Roland Darmanin Kissaun vs GlobalCapital Financial Management Ltd.*, PA, 1/06/2017 u kkonfermata mill-Qorti tal-Appell f'sentenza fl-istess ismijiet tad-29 ta' Marzu 2019

fejn hemm tnissil minn obbligazzjoni kuntrattwali jew kif iddecidiet il-Prim'Awla tal-Qorti Civili⁵ "*wahda li tixbahha*".

Barra minn hekk, ma ngabet l-ebda prova mill-provditur tas-servizz dwar din l-eccezzjoni kif ghandu jaghmel min jaghti eccezzjoni bhal dik ta' preskrizzjoni li l-intenzjoni tkun li twaqqaf il-kaz.

L-eccezzjonijiet dwar preskrizzjoni qed jigu michuda.

Fir-raba' eccezzjoni l-provditur tas-servizz jghid li l-ilmentaturi ressuq ilment kontradittorju bejn it-talbiet u r-rimedju mitlub.

L-Arbitru ma jsib xejn inkompatibbli jew kontradittorju fl-ilment ghaliex l-ilmentaturi qed jghidu li l-provditur tas-servizz naqashom b'mod li tilfu flushom u qed ifittxu rimedju kumpensattiv minghand l-Arbitru. M'hemm xejn hazin f'dan ghaliex il-Kap. 555 jipprovdi b'mod specifiku taht l-Artikolu 26 li jekk l-ilment jirrizulta *in parte* jew *in toto*, l-Arbitru jista' jaghti rimedju kumpensattiv. U hekk qed jitolbu l-ilmentaturi.

Barra minn hekk, tant il-provditur tas-servizz fehem l-ilment li ghamel risposta estensiva. Ghalhekk din l-eccezzjoni qed tigi michuda.

Fil-hames eccezzjoni il-provditur tas-servizz jghid li huwa kien biss intermedjarju u ma kellux kontroll fuq il-gestjoni tal-investment.

L-Arbitru jinnota li l-ilment **jirrigwardja l-imbiba tal-provditur tas-servizz** fil-bejgh tal-prodotti u mhux qed jigi allegat li hu iggestixxa l-prodotti b'mod hazin.

L-ilmentaturi qed ifittxu lill-provditur tas-servizz li kien *Licence Holder* tal-MFSA u, ghalhekk, kien obligat li jimxi mar-Regolamenti⁶ li harget l-istess MFSA, li jagixxi *in buona fede* u josserva l-obbligi kuntrattwali li dahal ghalihom meta ta parir u biegh il-prodotti li l-ilmentaturi qed jaghmlu ilment dwarhom.

F'dan il-kuntest, il-provditur huwa l-principal u mhux intermedjarju. Il-kelma intermedjarja intuzat fis-sens ekonomiku taghha imma l-provditur tas-servizz

---

⁵ *Improved Design Limited vs Dr. Michael Gialanze*, deciza fid-19 ta' Mejju 2005

⁶ *Investment Services Rules for Investment Services Providers: Part B: Standard Licence Conditions (SLC)*

kien qed jaghti servizz ta' parir u investment fil-qasam tas-servizzi finanzjarji u jekk naqas mill-obbligi tieghu irid iwiegeb ghal dan.

Fl-ebda mument ma l-provditur ressaq xi prova li hu kien qal lill-ilmentaturi li hu kien qed jagixxi f'isem haddiehor u li ma kienx ser jassumi r-responsabbiltà. Anke kieku ghamel hekk, xorta wahda bhala *Licence Holder* mill-MFSA u wkoll bhala "*provditur tas-servizz*", kif definit fl-Artikolu 2 tal-Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta, kull provditur tas-servizz li jaghti servizz f'dan il-qasam irid iwiegeb ghal ghemilu u kull klijent ta' dan is-servizz ghandu l-jedd li jressaq l-ilment quddiem l-Arbitru u jitlob kumpens minghandu.

Ghalhekk din l-eccezzjoni qed tigi michuda.

FIL-MERTU

L-Arbitru jrid iqis l-ilment b'referenza ghal dak li, fil-fehma tieghu, huwa gust, ekwu u ragonevoli fic-cirkostanzi partikolari u merti sostantivi tal-kaz.⁷

Biex jasal ghall-konkluzjonijiet tieghu l-Arbitru ser iqis il-verzjoni tal-partijiet, janalizza l-prodott, iqis id-dokumenti esebiti u jara jekk il-prodott mibjugh kellux jinghata lill-ilmentaturi filwaqt li jqis il-kondotta tal-provditur tas-servizz waqt li kien qed jinghata s-servizz.

Il-Verzjoni tal-Ilmentaturi

Dwar *LMMPF*, l-ilmentatur xehed⁸ li Wallace Falzon kien mar id-dar taghhom fil-25 t'Ottubru 2010, u tkellem biss mieghu u l-mara kienet involuta biss biex tiffirma.

Qalilhom li l-investment fl-Awstralja kien irendi imghax tajjed, riskju gholi ma fihx u qalilhom biex jiffirmaw xi dokumenti u, hekk kif iffirmaw, ha l-karti minn quddiem ghajnejhom u ma tahomx kopji taghhom u lanqas biss qralhom jew spjegalhom dak li kien hemm miktub.

F'Marzu 2013 semghu li l-Fond kellu diffikultajiet u tpogga f'*voluntary administration*, u f'Awwissu tpogga f'likwidazzjoni formali; u wara li setghu jiehdu kien biss sa 5% tal-kapital. Hadu biss imghax sas-26 ta' Novembru 2012.

---

⁷ Kap. 555, Art. 19(3)(b)

⁸ A fol. 162 et seq

Dwar l-SNS xehed li fid-19 ta' Jannar 2011, Wallace Falzon, rega' mar ghandhom u qalilhom sabiex ir-rikavat li kienu hadu mill-ARM ipogguh fis-*Secure Income Bond*. Sena wara, fil-31 ta' Jannar 2012, qalilhom biex inehhu l-flus mill-SIB u jaghmluhom fl-SNS.

Ftit li xejn qalilhom dwar l-SNS izda qalilhom biss li dan kien investiment tajjeb ghalihom. Dan kien investiment f'Bank Olandiz li anke kien ghadda mill-*istress test* tal-Unjoni Ewropea. Qatt ma qalilhom li kien *bond* subordinat jew *junior*

Lanqas qalilhom li dan il-bank kien ha *bail out* kif saru jafu zmien wara. Ha l-firem minghandhom u telaq 'l hemm. Qalilhom li kellu jerga' jkellimhom biex jixtru *bond* iehor fl-RBS.

Qatt ma qalilhom li t-tranzazzjoni kienet saret a bazi ta' *promote and sell*.

Dwar l-RBS investew fih fit-23 ta' Frar 2012, u ma nghatawx dokumenti biex jaraw kemm sewa. Wallace Falzon tahom parir sabiex ibieghuh minghajr ma qalilhom li kien ser jigi *called* dalwaqt. Ma nghataw l-ebda *sale contract* ghal dan il-prodott.

Jghid li ma inghataw l-ebda prova dwar ir-remunerazzjoni ta' *All Invest Co. Ltd.* u mhux minnu li ma ridux parir u riedu bejgh a bazi ta' *promote and sell*. Mhux minnu li qalulu li ma ridux kopja tad-dokumenti; li rcevev xi *brochures*, *Prospectus* jew *Latest Annual Report* ghal xi prodott u mhux minnu li spjegalhom ir-riskji dwarhom.

Dak li ttiehdilhom fil-*File Note* kien inveritier u mhux minnu li tahom alternattivi ghall-prodotti li nvestew fihom. Wara li marru l-MFSA, din sabet li

kien sehh *misselling* magghom u li l-provditur tas-servizz ma kienx ha kura tal-interessi tagghom.

L-ilmentatrici⁹ bazikament tikkonferma dak li xehed zewgha.

II-Verzjoni tal-Provditur tas-Servizz

---

⁹ A fol. 166

F'dan il-kaz il-provditur tas-servizz ma ressaq l-ebda xhud u l-ebda prova ohra sabiex jikkontesta l-verzjoni tal-ilmentaturi; u fin-nota ta' sottomissjonijiet tieghu il-provditur jghid li rigward l-SNS hu ma kienx responsabbli ghaliex dan il-bank kien gie nazzjonalizzat mill-Gvern Olandiz, haga li ma kellux kontroll fuqha, apparti l-fatt li l-bank kien ghadda minn *stress test* tal-Unjoni Ewropea.

Dwar l-LM sostna li ma kienx hu li ggestixxa l-investment u l-investment kien falla minhabba allegat serq mid-direttur tal-kumpanija, Peter Drake. Il-provditur tas-servizz ma kiser l-ebda regoli u t-telf ma kienx ikkagunat minnu.

Jekk l-Arbitru kellu jilqa' l-ilment kellhom jitnaqqsu l-imghaxijiet ricevuti mill-ilmentaturi.

Il-Bejgh tal-SNS

Il-verzjoni tal-ilmentaturi tal-mod ta' kif inbiegh l-SNS mhix kontradetta ghaliex il-provditur tas-servizz ma gab l-ebda prova biex jikkontradixxiha.

Analizi tal-SNS

In-Notes **6.25% SNS Bank NV 2010-2020** (ISIN: XS0552743048) (SNS) inhargu minn *SNS Bank N.V.* fis-26 ta' Ottubru 2010, b'data tal-maturità 26 ta' Ottubru 2020. Il-kupun kien 6.25% fis-sena. Kellhom *status* ta' *Tier 2 Subordinated*.

L-SNS *Reaal* hija l-*holding company* ta' *SNS Bank* u kumpanija tal-assikurazzjoni *Reaal N.V.* Il-pozizzjoni finanzjarja ta' *SNS Reaal* iddeterjorat matul is-snin b'mod partikolari minhabba l-attività diretta fil-proprjetà minn *SNS Property Finance* li *SNS Bank* kien xtara fis-sena 2005.

Id-diprezzament tal-valur tal-portafoll ta' din is-sussidjarja wassal biex *SNS* jigi nazzjonalizzat fl-1 ta' Frar 2013, b'digriet mill-istat Olandiz.

Fuq perjodu ta' tliet snin qabel ma kien nazzjonalizzat, l-operat u s-sitwazzjoni finanzjarja ta' *SNS Bank* kienu taht skrutinju minn diversi *rating agencies*. Minn zmien ghal zmien, uhud minn dawn l-agenziji ikkummentaw ta' spiss dwar il-qagħda tal-bank u saħansitra baxxew ir-*ratings* fuq il-bank u l-*bonds* mahruġa minnu.

Kienu wkoll qed ibassru li *subordinated bonds* – li l-banek johorgu biex isostnu l-livelli tal-kapital tagħhom - jistghu ma jkollhom lil hadd min isostnihom f'kaz

li l-bank li jkun qed johrog il-*bond* ma jasalx biex ihallas. *Subordinated bonds* jigu minn tal-ahhar fir-*ranking* f'kaz ta' likwidazzjoni.

Infatti, fil-lista ta' kredituri, jirrenkjaw wara l-gvern u *senior creditors*. Il-fatt li dawn il-*bonds* huma *subordinated* ifisser li huma ta' riskju u mhumiex tajbin ghal kull investitur. Ir-riskji kienu reali u mhux fuq il-karta biss.

Il-fatt li SNS Bank kien *systematically important bank* fl-Olanda ma kienx ifisser li akkost ta' kollox l-istat kien ser jerga' jaghti sostenn finanzjarju lill-bank wara dak li ghamel fis-sena 2008

Fil-mument li l-bank gie nazzjonalizzat, l-istat kien ghadu ma thallasx kollox minn SNS fir-rigward ta' din l-ghajnuna finanzjarja li inghata.

Apparti dan, il-fatt li kien digà wiezen lil SNS b'sostenn finanzjarju, kien digà indikazzjoni tal-istat finanzjarju tal-bank. Tant hu hekk, li f'nofs is-sena 2012, il-bank kien habbar li kien qed jesplora possibilitajiet biex isahhah il-pozizzjoni tal-kapital tieghu.

Anke f'nofs dik l-istess sena, l-istat Olandiz introduca ligi gdida b'aktar ghodda biex ikun jista' jimmanuvra istituzzjonijiet finanzjarji bi problemi. Huwa veru li hadd ma kien qed ibassar li l-istat kien ser juza din il-ligi ghall-ewwel darba fir-rigward tal-SNS jew inkella jivvaluta ghal zero l-ishma u l-*bonds subordinated* tal-bank.

Imma l-Bank kien digà kellu problemi serji qabel ma sar l-investment fih minn *All Invest Co. Ltd.* ghall-ilmentaturi. *Subordinated bond* huwa dejjem meqjus bhala investment riskju.

L-ilmentaturi xehdu li ma kienx gie spjegat lilhom xi jfisser *subordinated* jew *junior bond*. L-Arbitru jhoss li din l-informazzjoni kienet vitali sabiex ikunu jistghu iqisu r-riskji li kien fih dan l-investment go bank li kien digà inghata *bail out* mill-Gvern u li ma kienx hallas l-istess *bail out*.

Ma giex spjegat mill-provditur tas-servizz ghal liema raguni l-ilmentaturi setghu jitqiesu li riedu jiehdun dan ir-riskju.

Il-Bejgh tal-LMMPF

Dwar l-analizi tal-prodott *LMMPF*, l-Arbitru jagħmel referenza għal diversi decizjonijiet li hu ta u li fihom hemm analizi dettaljata f'dan ir-rigward. Jagħmel referenza specifika għad-decizjoni fil-Kaz numru 037/2017 li giet deciza llum, 6 ta' Mejju 2019, u l-analizi tal-prodott *LMMPF* li sar fiha għandha tapplika għal dan il-kaz.

Fil-qosor, jirrizulta li dan kien prodott li fl-Awstralja kien jinbiegh lil investituri professjonali; il-kapital ma kienx garantit u sa mill-2009 kellu problemi ta' likwidità li gew imhabbra mill-istess kumpanija u kienu fid-dominju pubbliku. Għalhekk provditur tas-servizz professjonali kellu jinduna li dan kien prodott li kien fih riskji kbar u ma kienx addattat għal *retail clients* kif kienu l-ilmentaturi.

Għalhekk dan il-prodott ma kellux jinbiegh lilhom.

Konsiderazzjonijiet ohra u Konkluzjoni

L-ilmentaturi jsostnu li meta l-provditur kien imur ibieghilhom il-prodotti ma kienx jispjegalhom ir-riskji abbinati mal-prodotti, kien igieghelhom jiffirmaw minghajr ma jispjegalhom xejn dwar il-prodotti u r-riskji abbinati magħhom.

Kien jiehu d-dokumenti iffirmati minnhom minghajr ma jagħtihom l-ebda kopja. Wara li ingħataw il-kopji skoprew li kienu iffirmary għal dikjarazzjonijiet ta' ezoneru għall-provditur tas-servizz minghajr lanqas biss kien qalilhom dwarhom.

Dawn l-allegazzjonijiet ma gewx kontradetti b'xi xhieda tal-provditur tas-servizz li għazel li ma jgib l-ebda xhud b'sostenn għall-verzjoni tiegħu.

L-allegazzjoni principali tal-ilmentaturi hija li kien sar *misselling* magħhom.

Misselling isehh meta:

- Ma jigix spjegat ir-riskju involut;
- Meta ma jingħatax tagħrif kif il-flus ikunu ser jigu investiti;
- Meta l-prodott ma jissodisfax il-bzonnijiet (*not suitable*) u l-attitudni tar-riskju tal-investitur;
- Meta ma jigix spjegat il-prodott mibjugħ;
- Meta ma jigux spjegati l-kundizzjonijiet u t-termini marbutin mal-prodott;

- Meta jinghata taghrif qarrieqi (*misleading*) dwar il-prodott;
- Meta ma jigux spjegati *c-charges* relevanti u l-penalitajiet marbuta ghal min johrog kmieni mill-prodott;
- Ma jigix spjegat id-dritt tal-*cooling-off period* u d-dritt li bniedem jikkancella fejn il-prodott finanzjarju jitlob dan.

Minn dak stabbilit bix-xhieda tal-ilmentaturi mhux kontradetti, l-Arbitru jilqa' x-xhieda taghhom bhala wahda kredibbli; jirrizulta li l-provditur ma spjegax ir-riskji involuti fil-prodotti mibjugha; ma tahomx taghrif essenzjali dwarhom; ma giex spjegat il-prodott mibjugh u l-kundizzjonijiet u t-termini marbutin maghhom.

Il-provditur tas-servizz ma ressaq l-ebda prova konkreta sabiex jikkonvinci lill-Arbitru li l-prodotti li sar ilment dwarhom kienu *suitable* jew *appropriate* ghall-ilmentaturi kif kellu jaghmel.

Dan kollu jwassal ghall-*misselling* tal-prodotti in kwistjoni.

Dwar it-tieni parti tal-ilment li sar qligh illecitu u b'qerq fil-kaz tax-xiri tal-SNS u x-xiri u l-bejgh tal-*RBS Senior Bond 2025*, l-Arbitru m'ghandux provi bizzjed li jwasslu ghall-konvinciment morali tieghu li sehh dan il-qerq.

Ghalhekk din il-parti tal-ilment mhix ser tigi milqugha.

Ghalhekk l-Arbitru ser jilqa' l-ilment *in parte* billi jiddeciedi li l-investment fl-SNS u fl-LMMPF ma kienx wiehed gust, ekwu u ragonevoli fic-cirkostanzi partikolari ta' dan il-kaz.

Ghaldaqstant, *ai termini* tal-Artikolu 26(3)(c)(iv) tal-Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta, l-Arbitru jordna lil *All Invest Co. Ltd.* thallas lill-ilmentaturi is-somma ta' €9,850.27,¹⁰ in kwantu ghal *LM Managed Performance Fund* u kwantu ghall-€6,146.24,¹¹ ghall-investment fl-*SNS Subordinated Bond*.

Bl-imghax legali mid-data ta' din id-decizjoni sad-data tal-hlas effettiv.

Bl-ispejjez kontra l-provditur tas-servizz.

---

¹⁰ (11,660-1,809.73=9,850.27)

¹¹ (6,646.24-500=6,146.24)

Dr Reno Borg
Arbitru ghas-Servizzi Finanzjarji